

वा० रा०

॥ १२ ॥

गुणदोषौ युक्तायुक्तत्वहिताहितादिकमिष्टैः सह न निश्चित्य दैवव्यपाश्रयं त्यक्त्वा दैवोपेक्षां कृत्वा कार्यं करिष्यामीत्युपक्रम्य तदप्यन्ते उपेक्षेत् निवर्तयेत्सनराधमः ॥ १० ॥ यद्वशात् भुत्रैविध्यमुक्तं ॥ तस्य मंत्रस्यापीदानीत्रैविध्यमाह ॥ यथेति ॥ ११ ॥ तानेव मंत्रप्रकारानाह ॥ ऐकमत्यमिति ॥ शास्त्रदृष्टेन नीतिशास्त्रप्रतिपादितेन चक्षुषा नयचक्षुषा मंत्रिणो यत्र मंत्रे ऐकमत्यमुपागम्य निरताः प्रतिष्ठितास्तं मंत्रमुत्तममाहुः ॥ १२ ॥ बह्वीर्भतीर्गत्वा बहुविरुद्धमतिविषयतां प्राप्येत्यर्थः ॥ पुनर्वैमत्यानंतरं राजभीत्याद्युपाधितो यत्र मंत्रे एकतामैकमत्यं प्राप्तः समंत्रो मध्यमः ॥ १३ ॥ अन्योन्यमतिं भिन्नभिन्नमतिमास्थाय यत्र मंत्रे समंतात्यति प्रतिस्पर्धया भाष्यते ॥ कथंचित्कष्टेनैकमत्येऽपि श्रेयश्चना

गुणदोषौ न निश्चित्य त्यक्त्वा दैवव्यपाश्रयं ॥ करिष्यामीति यः कार्यमुपेक्षेत्सनराधमः ॥ १० ॥ यथेमे पुरुषानित्यमुत्तमाधममध्यमाः ॥ एवं मंत्रोऽपि विज्ञेय उत्तमाधममध्यमः ॥ ११ ॥ ऐकमत्यमुपागम्य शास्त्रदृष्टेन चक्षुषा ॥ मंत्रिणो यत्र निरतास्तमाहुर्मंत्रमुत्तमम् ॥ १२ ॥ बह्वीरपि मतीर्गत्वा मंत्रिणामर्थनिर्णयः ॥ पुनर्यत्रैकतां प्राप्तः समंत्रो मध्यमः स्मृतः ॥ १३ ॥ अन्योन्यमतिमास्थाय यत्र संप्रतिभाष्यते ॥ न चैकमत्ये श्रेयोऽस्ति मंत्रः सोऽधम उच्यते ॥ १४ ॥ तस्मात्सु मंत्रितं साधु भवंतौ मति सत्तमाः ॥ कार्यं संप्रतिपद्यंतां एतत्कृत्यं मतं मम ॥ १५ ॥ वानराणां हि धीराणां सहस्रैः परिवारितः ॥ रामोऽभ्येति पुरीलं कामस्माकमुपरोधकः ॥ १६ ॥ तरिष्यति च सुव्यक्तं राघवः सागरः सुखं ॥ तरसा युक्तरूपेण सानुजः सवलानुगः ॥ १७ ॥ स्ति समंत्रोऽधमः ॥ १४ ॥ उपसंहरति तस्मादिति ॥ यत्कार्यं सुमंत्रितं भवति तदेव साधु भवति ॥ भवंतश्च मंत्रे मत्या सत्तमाः श्रेष्ठा अतो यत्कार्यं सुमंत्रितं साधु भवति तत्कार्यं संप्रतिपद्यंतां ऐकमत्येन निश्चिन्वन्तु ॥ यदेव भवद्भिर्निश्चितं तदेव मम कृत्यं कर्तुं योग्यं तमिष्टं ॥ १५ ॥ विचारप्रयोजिकाशत्रुभीतिश्च निश्चितास्माकमित्याह ॥ वानराणामिति ॥ अभ्येतीति वर्तमानसामीप्ये लट् ॥ अचिरादागमिष्यत्येवेत्यर्थः ॥ १६ ॥ ननु कथं दुस्तरसागरे स्थिते रामागमनशंकेत्यत्राह ॥ तरिष्यतीति ॥ सुव्यक्तं सुखं तरिष्यति ॥ प्रथमांतपाठे सागरस्य गोत्रापत्यं सागर इति रामविशेषणं तदा सागरमिति द्वितीयांत मन्यत इदमध्याहार्यं ॥ को वा तरणोपायस्तस्येत्यत्राह ॥ तरसेति ॥ बलेन तपो बल सहज बल दिव्यास्त्राणामन्यतमेनेत्यर्थः ॥ बलैर्वा नरबलैरनुगैः सुग्रीवादिभिश्च सहितः ॥ १७ ॥

यु० कां०

॥ १२ ॥